

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Valtioneuvoston selonteko Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia

Talousvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallinen ilmasto- ja energiastrategia (VNS 6/2022 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava talousvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Markku Kinnunen, työ- ja elinkeinoministeriö
- luonnonvaraneuvos Heikki Granholm, maa- ja metsätalousministeriö
- neuvotteleva virkamies Kaisa Pirkola, maa- ja metsätalousministeriö
- ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Riikka Siljander, ympäristöministeriö
- tutkija Kalle Aro, Luonnonvarakeskus
- puheenjohtaja Markku Ollikainen, Suomen ilmastopaneeli
- tutkija Ville Lähde, BIOS-tutkimusyksikkö
- energia-asiantuntija Anssi Kainulainen, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- energia- ja ilmastopäällikkö Ahti Fagerblom, Metsäteollisuus ry
- johtava asiantuntija Maarit Kari, ProAgria Keskusten Liitto ry
- pääsihteeri Petteri Taalas, World Meteorological Organization

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- saamelaiskäräjät
- Suomen ympäristökeskus
- Bioenergia ry
- Energiateollisuus ry
- Paliskuntain yhdistys
- Sahateollisuus ry
- Suomen Biokierto ja Biokaasu ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Lähienergialiitto ry

Valiokunnan lausunto MmVL 33/2022 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä ilmasto- ja energiapolitiikasta ja toimintaympäristön muutoksista

Valtioneuvosto hyväksyi kesän 2022 aikana kolme ilmasto- ja energiapolitiikan keskeistä suunnitelmaa eli ilmasto- ja energiastrategian, keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman. Suunnitelmat on toimitettu eduskunnan käsiteltäviksi valtioneuvoston selontekoina (VNS 4/2022 vp, VNS 6/2022 vp ja VNS 7/2022 vp). Suunnitelmissa on kyse kokonaisuudesta, jolla pyritään varmistamaan erityisesti heinäkuun alusta voimaan tulleen uuden ilmastolain sisältämän hiilineutraaliustavoitteen saavuttaminen vuonna 2035. Uuden ilmastolain mukaiseen ilmastopolitiikan suunnittelujärjestelmään kuuluvat pitkän aikavälin suunnitelma, keskipitkän aikavälin suunnitelma, ilmastomuutokseen sopeutumista koskeva suunnitelma sekä maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma. Ilmastolain siirtymäsäännösten mukaan suunnitelmien laatimiseen on kuitenkin sovellettu vielä aiemmin voimassa olleen lain säännöksiä. Maa- ja metsätalousvaliokunta on ilmastolakia koskeneen hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä korostanut, että ilmastolain mukaisten eri suunnitelmien koordinoinnista keskenään ja suhteessa myös työvoima- ja elinkeinoministeriön johdolla vaalikausittain valmisteltavaan ilmasto- ja energiastrategiaan tulee huolehtia (MmVL 8/2022 vp — HE 27/2022 vp).

Käsiteltävinä olevat suunnitelmat on ainakin osittain valmisteltu aikataulullisesti rinnakkain, ja niiden laatimisessa on myös hyödynnetty samaa tietopohjaa, joka on syntynyt ns. Hiisi-hankkeen tulosten ja skenaarioiden perusteella. Erityisenä haasteena suunnittelutyössä ovat olleet tällä kertaa toimintaympäristössä tapahtuneet ja tapahtuvat nopeat muutokset. Kansallisia suunnitelmia on jouduttu pitkälti valmistelemaan tilanteessa, jossa Venäjän ryhtymisestä hyökkäyssotaan ei vielä tiedetty. Lisäksi vasta suunnitelmien valmistelun loppuvaiheessa saatiin ennakkotiedot metsänkasvun hidastumisesta ja maankäyttösektorin muuttumisesta päästölähteeksi. Toukokuussa 2022 julkistettiin vuotta 2021 koskeva kasvihuonekaasuinventaarion pikaennakkotieto, jossa maankäyttösektori oli muuttunut päästölähteeksi. Hyväksyessään valtioneuvoston selonteon maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmasta kesällä 2022 hallitus päätti käynnistää täydentäviä lisätoimia edistääkseen hallitusohjelman ja ilmastolain tavoitteita. Yksi lisätoimista oli Luonnonvarakeskuksen selvitys siitä, miksi maankäyttösektori (LULUCF) oli muuttunut päästölähteeksi ja mitä se tarkoittaa EU:n velvoitteiden toteutumisen osalta. Luonnonvarakeskuksen 21.12.2022 julkaistun selvityksen mukaan metsien nettohiilivuon vähenemisen merkittävimmät syyt ovat puuston kasvun hidastuminen, hakkuumäärä ja uusi maaperäpäästöjen arviointitapa.

Energia- ja ilmastostrategia on keskipitkän aikavälin toimintasuunnitelma 15–20 vuodeksi eteenpäin, joka sisältää kaikki kasvihuonekaasupäästöt ja nielujen aikaansaamat poistumat katken päästökauppa-, taakanjako- ja maankäyttösektorin. Energia- ja ilmastostrategiassa on määriteltä päästökauppaan kuuluvan teollisuuden ja energiantuotannon politiikkatoimet. Päästökaupasektorin ulkopuolisen niin sanotun taakanjakosektorin toimet on puolestaan kuvattu ensisijaisesti keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmassa, ja maankäyttösektorin ilmastosuunnitelmassa tarkastellaan kokonaisvaltaisesti maa- ja metsätaloutta ja muuta maankäyttöä sekä edistetään kokonaiskestävyyttä. Maa- ja metsätalousvaliokunta on kuullut asiantuntijoita näistä kolmesta Suomen ilmastopolitiikan kannalta keskeisestä selonteosta pääosin samanaikaisesti. Tässä talousvaliokunnalle osoitetussa lausunnossa maa- ja metsätalousvaliokunta käsittelee ilmasto- ja energiastrategiaa erityisesti oman toimialansa näkökulmasta. Kuten strategiassa todetaan, on ilmaston

Valiokunnan lausunto MmVL 33/2022 vp

lämpenemistä aiheuttavista kasvihuonekaasuista noin 80 prosenttia peräisin energian tuotannosta ja kulutuksesta liikenne mukaan lukien, mikä korostaa juuri ilmasto- ja energiastrategiassa määriteltävien toimien merkitystä ilmastomuutoksen hillinnässä. Maa- ja metsätalousvaliokunta painottaa, että ilmastomuutoksen hillinnässä ensisijainen keino ja tavoite on vähentää fossiilisia päästöjä.

Muuttuneen turvallisuustilanteen takia ilmasto- ja energiastrategiaan on lisätty huoltovarmuutta koskevia linjauksia lausunnolla olleeseen luonnokseen verrattuna. Energiapolitiikan keskeisiä lähtökohtia ovatkin ilmastotavoitteiden ohella energian toimitus- ja huoltovarmuus sekä energian käyttäjien ja talouskasvun kannalta olennainen energian hinta. Maa- ja metsätalousvaliokunta on vuonna 2022 antamissaan lausunnoissa korostanut turpeen roolia huoltovarmuuden turvaajana ainakin lähivuosien siirtymäaikana, kun korvaavia vaihtoehtoja lämmöntuotantoon kehitetään (ks. MmVL 14/2022 vp — VNS 2/2022 vp). Energiaturpeen saatavuus on pienentynyt markkinaehtoisesti sen käytön ja tuotannon vähentyessä, mutta valiokunta korostaa, että osalla lämmöntuottajista on edelleen tarvetta käyttää turvetta vastatakseen kansainvälisen toimintaympäristön muutoksen aiheuttamiin paineisiin esimerkiksi puun energianpoltossa. Turpeen käytön vähentyessä myös ruokaketjulle olennaisen kasvu- ja kuiviketurpeen saatavuus heikkenee. Suomen energiajärjestelmän vahvuus on monipuolinen paletti uusiutuvia energianlähteitä, kuten tuulivoimaa, vesivoimaa, aurinkoenergiaa ja bioenergiaa sekä päästöttömiä energialähteitä, kuten ydinenergiaa ja hukkalämmön hyödyntämistä. Energiaomavaraisuuden kasvattaminen ja sitä tukevat investoinnit uusiutuvan energian tuotantoon ovat tärkeitä. Ilmasto- ja energiapolitiikan tulee olla ennakoitavaa ja teollisuuden toimintaympäristöä vahvistavaa. Ilmasto- ja energiastrategian ja sitä toimeenpanevien suunnitelmien tulee kannustaa vähähiilisyyden investointeihin eri teollisuuden aloilla ja erikokoissa yrityksissä. Valiokunta toteaa, että energian huolto- ja toimitusvarmuudessa korostuvat nyt strategiassa mainittujen kotimaisten toimien lisäksi EU:n energiasisämarkkinoiden toimivuus ja kehittyminen. Itämeren alueen EU-maiden yhteistyö energiamaarkkinoilla ja energiapolitiikassa on erityisen arvokasta, ja sitä tulee edelleen kehittää.

Ilmasto- ja energiastrategiassa määritellyt toimenpiteet

Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa oman toimialansa näkökulmasta ilmasto- ja energiastrategiassa erityisesti uusiutuvan energian edistämiseen liittyviä toimenpiteitä eli muun muassa puupolttoaineiden, tuulivoiman sekä maatalousbiomassojen osuutta sekä niiden edistämistä koskevia tavoitteita ja keinoja. Energia- ja ilmastostrategian mukaan Suomi ylitti vuodelle 2020 asetetun uusiutuvan energian osuutta koskevan sitovan EU-tavoitteen (38 prosenttia) ensimmäisen kerran jo vuonna 2014, ja vuonna 2020 osuus oli jo lähes 44 prosenttia, kun tilastolliset siirrot otetaan huomioon. On huomattava, että Suomi myi osan uusiutuvan energian tilastollisesta ylijäämästä Belgialle ja Belgian Flanderille. Ilman tilastollisia siirtoja Suomen uusiutuvan energian osuus vuonna 2020 olisi ollut 44,6 prosenttia. Valtaosa kasvusta on liittynyt puupolttoaineiden käytön lisääntymiseen. Viime vuosina myös muiden uusiutuvien energialähteiden ja erityisesti tuulivoiman määrä on kasvanut nopeasti. Jotta bioenergia lasketaan mukaan EU:n uusiutuvan energian tavoitteisiin, tulee uusiutuvan energian direktiivin kestävyysvaatimusten täyttyä. Valiokunta korostaa, että suomalaisen metsäbiomassan katsotaan täyttävän voimassa olevan uusiutuvan energian direktiivin vaatimukset maatasolla.

Valiokunnan lausunto MmVL 33/2022 vp

Pohjoisen sijainnin vuoksi Suomessa tarvitaan paljon energiaa. Pitkien etäisyyksien takia myös liikenteen energiankulutus on suurta. Energian toimitus- ja huoltovarmuus ja energian hinta ovat keskeisessä asemassa paitsi energian tuotannon myös energian kuluttajien eli niin kotitalouksien, maatilojen kuin metsä- ja elintarviketeollisuuden näkökulmasta. Valiokunta katsoo, että ilmasto- ja energiastrategiassa määritettyjä energiantuotannon ilmastotoimia arvioitaessa tulee ottaa huomioon huoltovarmuuden lisäksi myös energian ja elintarvikkeiden hinnannousun vaikutus kansalaisten arkeen ja yhteiskunnan resilienssiin. Suunniteltujen ilmastotoimien tulee olla sosiaalisesti, alueellisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä. Tämä edellyttää valiokunnan näkemyksen mukaan myös sen arvioimista, miten strategiassa esitetyt toimenpiteet vaikuttavat yksittäisten kansalaisten talouteen ja omaisuudensuojaan. Strategiaan sisältyykin jo arvio sen perus- ja ihmisoikeusvaikutuksista, ja arviossa on omaisuudensuojan osalta tunnistettu tarve tarkastella erityisesti kevyen polttoöljyn jakeluvelvoitetta koskevaa toimenpidettä omaisuudensuojan ja elinkeinonvapauden kannalta. Valiokunnan näkemyksen mukaan tarve perus- ja ihmisoikeusvaikutusten lisätarkasteluun on selvästi tätä laajempi.

Puupolttoaineiden osalta strategiassa on tunnistettu niiden merkittävä rooli uusiutuvan energian lähteenä Suomessa. Strategiassa on myös kuvattu kattavasti niiden saatavuuteen, riittävyyteen ja toimitus- ja huoltovarmuuteen liittyviä tekijöitä. Etenkin lämmityksessä puupolttoaineet tulevat olemaan tärkein energianlähde tulevina vuosikymmeninä. Lämpöhuollon toimitus- ja huoltovarmuuden kannalta tulee kiinnittää huomiota myös logistiikkaketjuihin ja korjuukaluston riittävyyteen eri tilanteissa. Valiokunta toteaa, että polttoon perustumattomien lämmön tuotantomuotojen edistäminen on tärkeä osa kaukolämpömarkkinoiden kehitystä erityisesti pyrittäessä korvaamaan kivihiiltä. Puupolttoaineiden eli metsäteollisuuden sivuvirtojen ja metsähakkeen osuus kaukolämmön energialähteenä on kuitenkin kasvanut vuosittain ja oli 37 prosenttia vuonna 2021. Strategiassa todetaan, että puupolttoaineet pysyvät merkittävässä roolissa energiantuotannossa useiden skenaarioiden mukaan ainakin 20–30 vuotta ellei pitempäänkin, koska polttoon perustumattomat tekniikat ovat useissa tapauksissa vasta kaupallistumassa. Kun puu kaadetaan, joillekin puusta saataville ainesosille ei ole muuta käyttöä kuin poltto, mutta silloinkin ne korvaavat fossiilisia raaka-aineita. Jatkossa puupohjaisia innovaatioita tukemalla voidaan saavuttaa ilmastotohyötyjä ja nostaa metsäteollisuustoimialojen arvonlisäystä. Viime vuosina metsähaketta on käytetty lämpö- ja voimalaitoksissa keskimäärin 7–8 miljoonaa kuutiometriä vuodessa, ja skenaarioissa metsähakkeen määrän arvioidaan kasvavan nykytasoon verrattuna noin kaksinkertaiseksi vuoteen 2035 mennessä. Strategian vaikutusten arvioinnin yhteydessä todetaan, että puupolttoaineiden käyttöön liittyvä hakkuiden lisääntyminen yhdessä hakkuutähteiden korjuun lisääntymisen kanssa pienentää metsien hiilinielua ja lisää luonnon monimuotoisuuden heikkene- misen ja haitallisten vesistövaikutusten riskiä. Nämä vaikutukset riippuvat voimakkaasti siitä, kuinka paljon hakkuut sekä kantojen ja hakkuutähteiden korjuu puunkäytön lisäyksen seurauksena laajenevat. Selonteossa todetaan tarve laatia selvitys ilmaston, luonnon ja talouden kannalta kestävästä biomassan saatavuudesta polttoon vuoden 2022 aikana sekä yleinen tavoite selvittää ohjauskeinoja. Maa- ja metsätalousvaliokunta korostaa, että pidemmällä aikavälillä on tärkeää kannustaa aktiiviseen ja kestäväan metsätalouteen, jotta Suomen metsät pysyvät terveinä ja hyvässä kasvukunnossa. Metsäteollisuuden pitkäjänteinen toiminta ja jatkuvuuden turvaavat investoinnit ovat mahdollisia vain metsien kasvukunnosta huolehtimalla.

Energia- ja ilmastostrategiassa todetaan, että Suomen energiahuollon huoltovarmuus perustuu hajautettuun energiantuotantoon ja monipuolisiin energialähteisiin. Valiokunta korostaa maaseu-

Valiokunnan lausunto MmVL 33/2022 vp

dun hajautetun pienimuotoisen uusiutuvan energian tuotannon merkitystä sekä energian omavaraisuuden ja huoltovarmuuden parantamisen että maaseudulle syntyvän uuden yritystoiminnan näkökulmasta. Myös ohjelmakaudella 2023—2027 maatalouden investointituella ja maaseudun yritysrahoituksella voidaan tukea uusiutuvaa energiaa tuottavien laitosten investointeja. Ohjelman kautta voidaan rahoittaa myös koulutus- ja tiedonvälitys- sekä yhteistyöhankkeita, jotka tukevat esimerkiksi uusiutuvan energian tuotannon ja käytön lisääntymistä, energia- ja resurssitehokkuutta tai hajautettuja energiaratkaisuja. Strategian vaikutusten arvioinnissa on esitetty, että strategiassa esitettyjen toimien myötä maatalouden tuotantorakenne monipuolistuu sekä integroituu yhä vahvemmin muiden sektoreiden toimintaan muodostaen poikkisektoriaalisia klustereita, joissa lisäarvoa luodaan sivutuotteista sekä jatkojalostamisella. Maatilat integroituvat vahvemmin osaksi energiamarkkinoita sähkön ja lämmön pientuotannon sekä biokaasutuotannon kasvassa. Biokaasutuotantoon liittyvä liiketoiminta kasvaa, mikä kasvattaa liiketoimintaa ja työllisyyttä maataloudessa ja erityisesti sen sivuvirtojen, kuten lannan ja peltobiomassojen, hyödyntämisessä.

Biokaasun edistämiseksi tehdyn työn osalta keskeisessä asemassa on ollut työ- ja elinkeinoministeriön johdolla laadittu kansallinen biokaasuohjelma, joka valmistui vuonna 2020. Biokaasuohjelman avulla on valiokunnan saamien tietojen mukaan voitu vauhdittaa biokaasuinvestointeja, ja valiokunta pitää biokaasuohjelman toimeenpanon ja biokaasun edistämiseksi tehtävän työn jatkamista tärkeänä. Strategiassa on nostettu esille erityiskeinojen selvittäminen työkonoiden polttoöljyn käytön vähentämiseksi, kuten sähköistäminen ja biokaasun käyttö. Biometaanin ja biokaasun saatavuuden osalta tulee varmistaa, että Suomessa synnytetään maatalouden jäte-, tähde- ja lantapohjaista uutta biometaanin ja biokaasun tuotantoa. Biokaasun tuotannon lisääminen biogästeistä mahdollistaa niiden mätänemisestä syntyvien metaanipäästöjen välttämisen sekä ravinteiden kierrätyksen, joka vähentää päästöjä rajoittamalla tarvetta valmistaa uusia lannoitteita. Maataloudessa biokaasun tuotanto voi välillisesti myös vähentää pellon raivausta ja siitä syntyviä päästöjä ilmaan ja vesistöihin. Investointien osalta keskeisessä roolissa ovat energiatuet, joiden käytölle EU:n valtiontukia koskeva sääntely asettaa omat reunaehdot. Maa- ja metsätalousvaliokunta katsoo, että Suomen tulee olla aktiivisesti mukana EU:n valtiontukisääntöjä koskevilla neuvotteluilla vaikuttamassa energiatukia koskevaan sääntelyyn. Lisäksi Suomen tulee pyrkiä edistämään biokaasun käyttöä lämmitys- ja työkonokäytössä. Jotta biokaasua käytännössä voidaan lisätä työkonoiden, on tärkeää selkiyttää biokaasun verotusta kaasuverkossa sekä varmistaa biokaasun päästökauppakelpoisuus ja toimet, jotka kannustavat biokaasun käyttöön maataloussektorilla, kuten traktoreissa ja viljakuivureissa. Tällaisia toimia ovat muun muassa kestävien raaka-ainevirtojen hankintaketjujen ja logistiikan vahvistaminen.

Selonteon mukaan rakennukset ja rakentaminen aiheuttavat noin kolmanneksen Suomen kasvihuonekaasupäästöistä. Strategiassa linjatun mukaisesti maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä puun käytön edistämistä rakentamisessa. Puurakentamisen edistämistä on toteutettu myös nykyisen hallitusohjelman puitteissa, mutta puurakentaminen ei ole lähtenyt yleistymään toivottu mittakaavassa ja vauhdilla. Energia- ja ilmastostrategiassa todetaan, että puurakennusjärjestelmät ja osaaminen ovat kehittyneet viime vuosina merkittävästi ja kaikkiin rakennustyyppeihin on markkinoilla kustannuskilpailukykyisiä puuratkaisuja ja järjestelmätoimittajia. Puun käyttö vähentää rakentamisesta aiheutuvia ilmastopäästöjä, minkä lisäksi teollinen puurakentaminen edistää materiaalin käytön ja työn tehokkuuden kehitystä. Pitkäkestoiset puutuotteet kasvattavat rakennuskannan hiilivarastoa. Valiokunta katsoo, että puurakentamisen osuuden lisäämiseen voi-

Valiokunnan lausunto MmVL 33/2022 vp

daan kansallisesti kannustaa erityisesti julkisessa rakentamisessa sovellettavien menettelyiden avulla. Strategiassa mainitun julkisen sektorin hankintaosaamisen kehittämisen lisäksi julkisen puurakentamisen lisäämiselle tulee asettaa nykyistä kunnianhimoisempia konkreettisia tavoitteita.

Maa- ja metsätalousvaliokunta kiinnittää lopuksi huomiota strategiassa esitettyyn ajatukseen niin sanotun hiilikädenjäljen kasvattamisesta. Hiilijalanjälki tarkoittaa jonkin tuotteen, toiminnan tai palvelun aiheuttamaa ilmastokuormaa eli sitä, kuinka paljon kasvihuonekaasuja tuotteen tai toiminnan elinkaaren aikana syntyy. Esimerkiksi edellä mainittu puun käyttö rakentamisessa vähentää rakentamisen hiilijalanjälkeä, ja maa- ja metsätalousvaliokunta on tarkastellut kuluttajien hiilijalanjäljen pienentämistä ja kestävien valintojen tukemista myös keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta antamassaan lausunnossa (MmVL 32/2022 vp — VNS 4/2022 vp). Hiilikädenjälki viittaa puolestaan tuotteen, prosessin tai palvelun ilmastohyötyihin eli päästövähennyspotentiaaliin käyttäjälle. Valiokunta nostaa erityisesti esiin Suomessa valmistetut puuraaka-ainepohjaiset tuotteet, jotka voivat korvata fossiilipohjaisia tuotteita muun muassa kemianteollisuudessa, tekstiileissä ja pakkauksissa. Strategiassa linjattavin toimin parannetaan yritysten mahdollisuuksia tehdä pitkäjänteisesti investointeja edistyneeseen puhtaaseen teknologiaan, minkä arvioidaan tukevan myös suomalaisen teknologian kehittämistä ja vientiä globaaleille markkinoille. Suomi on jo tällä hetkellä yksi maailman parhaista puhtaan teknologian innovaatiomaista, ja suomalaisilla yrityksillä on tarjota maailmalle ratkaisuja päästöjen vähentämiseen. Toimialakohtaisten vähähiilitiekarttojen valmistelu on osoittanut, että vähähiilinen teknologia on tulevaisuudessa suomalaisille yrityksille merkittävä kilpailuetu. Esimerkiksi metsäteollisuus arvioi toimialakohtaisessa vähähiilitiekartassa kädenjälkivaikutukseksi 16 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Tämä kädenjäljen ilmastovaikutus on huomattavan suuri suhteessa esimerkiksi Suomen päästökauppaan kuuluvien laitosten kokonaispäästöihin, jotka olivat vuonna 2021 noin 20,3 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Hallituksen kestävyystiekartan mukaan Suomen viennin kestävät ratkaisut perustuvat muun muassa puhtaaseen energiaan ja vähähiilisyyteen, uusiutuviin raaka-aineisiin, kiertotalouteen, puhtaaseen ruokaan, elämänlaadun ja hyvinvoinnin parantamiseen sekä näihin liittyviin teknologioihin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Maa- ja metsätalousvaliokunta esittää,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto MmVL 33/2022 vp

Helsingissä 19.1.2023

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Satu Hassi vihr
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Mikko Kärnä kesk
jäsen Mikko Lundén ps
jäsen Anders Norrback r
jäsen Raimo Piirainen sd
jäsen Juha Pylväs kesk
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Arto Satonen kok
jäsen Jenna Simula ps
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina

Valiokunnan lausunto MmVL 33/2022 vp
Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Hallitusohjelmassa tavoitteeksi on asetettu, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Kuten hallitusohjelman ilmasto- ja energiataavoitteista kertovassa kohdassa todetaan, hallitusohjelman asettama hiilineutraaliustavoite vuodelle 2035 on huomattavasti kunnianhimoisempi kuin EU:n vastaavat voimassa olevat tavoitteet. Tämän johdosta Perussuomalaisten valiokuntaryhmä esittää, että maassamme ei aseteta EU-vaatimuksia tiukempia kansallisia tavoitteita. Itse asiassa Venäjän aloitettua hyökkäyssodan Ukrainaan helmikuussa 2022 ovat energiapolitiikan lyhyen aikavälin prioriteetit muuttuneet merkittävästi hallitusohjelman laatimisen ajasta. Tämän johdosta me perussuomalaiset olemme myös esittäneet, että energia- ja ilmastopolitiikassa tulee nyt vähintään ottaa aikalisä.

Toisaalta emme myöskään kannata puolueena liian kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa. Näin ollen selonteokojen myötä ei pidä myöskään nostaa kotimaisen vientiteollisuuden kuljetus- tai muita kustannuksia, jotta maailmanlaajuisesti vertaillen ilmastomyönteinen teollisuutemme pärjäisi kansainvälisessä kilpailussa. Me näemme puolueena, että kotimainen tehtaanpiippu on todellinen ekoteko.

Samaten valiokuntaryhmämme mielestä on tärkeää, että teollisuuden sähköistämisen tuki olisi toteutettu täysimääräisenä EU:n sallimissa rajoissa. Tämä nimittäin edistäisi tarvittavia investointeja. Nyt näin ei ole. Tällä erää toteutunut sähköistämistuki on tasoltaan riittämätön ja toteutustapa sekin puutteellinen. Tässä yhteydessä tulee myös muistaa, että keskeinen kilpailijamaa Saksa palauttaa teollisuudelle päästökaupan tuomista lisäkustannuksista EU:n salliman maksimimäärän eli 75 prosenttia. Suomi palauttaa lisäkustannuksista maksimissaan vain 25 prosenttia.

Lopuksi toteamme valiokuntaryhmänä, jotta ilmasto- ja energiapolitiikan tulee olla ennakoitavaa ja teollisuuden toimintaympäristöä vahvistavaa. Tällä vaalikaudella tilanne on ollut kuitenkin hyvin epävakaa. Tämä näkyy esimerkiksi turvetuotannon alasajona. Tämä on johtanut mm. oman huoltovarmuutemme heikkenemiseen. Tämän johdosta esitämme, että huoltovarmuusnäkökulmasta voisi olla hyödyllistä tehdä kokeilumielessä esimerkiksi sahayritysten kanssa sopimuksia, joissa ao. yritykset sitoutuvat toimittamaan tietyssä kriisitilanteessa puupolttoainetta ja turvetta ennalta sovitun määräajan eri kohteisiin. Varautuminen tapahtuisi täten myös normaalien materiaalivirtojen yhteydessä.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että talousvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto MmVL 33/2022 vp

Helsingissä 19.1.2023

Ritva Elomaa ps
Mikko Lundén ps
Jenna Simula ps